

1

Една студена сутрин в началото на октомври 1946 г. Пийт Банинг се събуди призори и не можа да мигне повече. Дълго лежа в леглото, вперил поглед в тъмния таван, и за хиляден път се запита ще има ли достатъчно кураж. Накрая, щом първите слънчеви лъчи надникнаха през прозореца, Пийт се примири със суровата реалност – време беше за убийството. Нуждата да го извърши стана толкова неудържима, че той не бе в състояние да се справя с ежедневните си задачи. Нямаше да остане същият човек, ако се откажеше. Лесно беше да го планира – трудното бе да си го представи. Ужасът щеше да отеква десетилетия наред и да промени живота на хората, които обичаше, а и на много от онези, които не обичаше. Лошата слава щеше да роди легенда, макар че той не търсеше известност. Всъщност в природата му беше да избягва вниманието, но това щеше да е невъзможно. Пийт нямаше избор. Истината му се беше разкрила постепенно и след като я осъзна напълно, убийството стана неизбежно като изгрева.

Той се облече бавно, както винаги, защото пострадалиите му през войната крака се схващаха и го боляха сутрин, и тръгна през тъмната къща към кухнята, където светна мъждива лампа, за да си направи кафе. Докато го чакаше да стане, Пийт се изпъна, склочи ръце зад главата си и приклезна. Смръщи се, когато болката плъзна от таза към глезените му, но стоя така десет секунди. Изправи се, после при-

клекна отново. И отново, всеки път по-ниско. В левия му крак имаше метални пирони, а в десния – шрапнел.

Пийт си наля кафе, добави мляко и захар, излезе на задната веранда и зарея поглед над земята си. Слънцето се показа и върху морето от белота плъзна жълтеникава светлина. Нивите бяха натежали от памук, сякаш бяха заснежени, и в друг ден Пийт би посрещнал с усмивка мисълта за богатата реколта. Само че днес нямаше да има усмивки, а само сълзи, много сълзи. Но ако не извършеше убийството, би се показал като страхливец, а това не беше в природата му. Той отпиваше от кафето си, любуваше се на земята си и нейната непоклатимост го поутеши. Под бялата пелена се криеше плодородна черна почва, собственост на семейство Банинг от сто и повече години. Щяха да го арестуват и сигурно да го екзекутират, но земята щеше да остане и да прехранва семейството му.

Мак, неговият кундхаунд, се събуди и излезе на верандата. Пийт му заговори и го погали по главата.

Памукът напираше в семенниците и молеше да бъде обран. Не след дълго големи групи работници щяха да се качат в ремаркетата, за да бъдат откарани в отдалечените ниви. Като момче Пийт се возеше с негрите и по дванайсет часа дневно пълнеше с памук чувала, който влачеше подире си. Семейство Банинг бяха земевладелци, но работеха здраво, а не бяха плантатори аристократи, отдадени на охолнен живот благодарение на потта на другите.

Той отпиваше от кафето си и гледаше как снежната покривка става още по-бяла, докато небето просветляваше. В далечината, отвъд обора и курника, чуваше гласовете на негрите, които се събираха до навеса с тракторите за поредния дълъг ден – мъже и жени, които познаваше, откакто се помнеше, бедни полски работници, чиито предци бяха обработвали същата тази земя близо век. Какво щеше да стане с тях след убийството? Всъщност нищо. Те оцеляваха с малко и не познаваха друг живот. Утре щяха да се съберат на същото място по същото време, изумени донемайкъде, и да си шушукат край огъня. После щяха да се отпра-

вят към полето, несъмнено разтревожени, но и нетърпеливи да си свършат работата и да си получат надниците. Прибирането на богатата реколта щеше да продължи необезпокоявано.

Пийт допи кафето си, остави чашата върху парапета на верандата и запали цигара. Замисли се за децата си. Джоуел беше последна година във „Вандербилт“, а Стела беше второкурсничка в „Холинс“ – слава богу, че бяха далече. Знаеше, че ще се засрамят и уплашат, когато баща им влезе в затвора, но беше сигурен, че и те като полските работници ще оцелеят. Бяха интелигентни и оправни, а и земята винаги щеше да бъде тяхна. Щяха да завършат образованието си, да се задомят и да благоденстват.

Той взе чашата си, върна се в къщата и отиде да се обади по телефона на сестра си Флори. Беше сряда, денят, когато закусуваха заедно, и Пийт потвърди, че скоро ще е при нея. Изля утайката от кафето, запали още една цигара и свали якето си от закачалката до вратата. С Мак прекосиха задния двор и тръгнаха по пътеката покрай градината, където Нинева и Еймъс отглеждаха всевъзможни зеленчуци за трапезата на семейство Банинг и техните работници. Докато минаваше покрай обора, той чу Еймъс да приказва на кравите и да се подготвя за доенето. Пийт надникна вътре и двамата поговориха за шопара, който бяха определили да заколят в събота.

Продължи по пътя си, вече без да накуцва, но краката още го боляха. Негрите се бяха скупчили край огъня, запален в един трап, говореха си и пиеха кафе от тенекиените си канчета. Умълчаха се, когато го забелязаха. Неколцина се провикнаха: „Добро утро, господин Банинг“, и той ги поздрави. Мъжете бяха облечени със стари и мръсни гащеризони, жените – с дълги рокли и сламени шапки. Никой не носеше обувки. Децата бяха насядали до едно ремарке, сгушени под одеяло, със сънени очи и сериозни лица, очакващи със страх поредния дълъг ден, в който щяха да берат памук.

В земите на Банинг имаше училище за негри, което ста-

на възможно благодарение на щедростта на богат евреин от Чикаго, а бащата на Пийт беше вложил също толкова собствени средства, за да довърши строителството. Семейство Банинг държаха всички деца в техните земи да учат поне до осми клас. Само че през октомври, когато единствено брането на памука имаше значение, училището затваряше и учениците отиваха на полето.

Пийт се заговори тихо с белия управител на фермата Бюфорд. Обсъдиха времето и цената на памука на Мемфиската борса. В разгара на сезона никога нямаха достатъчно берачи и Бюфорд очакваше камион с бели работници от Тюпълоу. Очакваше ги още вчера, но те не дойдоха. Носеше се слух, че някакъв фермер наблизко предлага по десет цента повече на килограм набран памук, но такива приказки винаги плъзваха, докато прибираха реколтата. Белите берачи работеха усърдно един ден, на следващия изчезваха, после се връщаха, когато цените започваха да се колебаят. Негрите обаче не можеха да си позволят да сменят работодателя си, а и се знаеше, че семейство Банинг плащат еднакво на всичките си берачи.

Двата трактора „Джон Диър“ запърпориха и работниците се качиха в ремаркетата. Пийт ги гледаше как се поклащат и подскочат, докато потъват в снежната белота.

Запали още една цигара, заобиколи навеса, придружен от Мак, и пое по черния път. Флори живееше на километър и половина от неговата къща, на своята част от земята, и напоследък Пийт винаги ходеше при нея пеша. Упражнението беше болезнено, но лекарите му бяха казали, че от дългите разходки краката му ще укрепнат и може би някой ден болката ще стихне. Той се съмняваше и предполагаше, че тя ще го мъчи, докато е жив, но поне извади късмет и оцеля. Навремето го бяха отписали и той наистина едва не умря, затова всеки ден за него беше дар.

Досега. Днес щеше да бъде последният ден от живота му, какъвто го познаваше, и Пийт се беше примирил. Нямаше избор.

* * *

Флори живееше в едноетажна розова къща, която построи, след като майка им почина и им остави земята. Сестра му беше поетеса и не изпитваше никакъв интерес към фермерството, само към доходите, които то ѝ носеше. Нейният дял от земята, 640 акра, беше точно толкова плодороден, колкото и делът на Пийт, и тя му го бе отстъпила под аренда в замяна на половината печалба. Сделката им беше скрепена само с ръкостискане, но бе непоклатима като обемист договор и почиваше върху безрезервно доверие.

Когато той пристигна, Флори беше в задния двор, обикаляше птичарника си, ограден с телена мрежа, и, бърбейки на своите папагали и тукани, им хвърляше храна. До птичия рай имаше курник, в който щъкаха десетина кокошки. Двата ѝ голдън ретривъра бяха полегнали на трева и наблюдаваха храненето без капка интерес към екзотичните птици. Къщата ѝ беше пълна с котки, които и Пийт, и кучетата не понасяха.

Той посочи едно място на предната веранда и нареди на Мак да застане там, после влезе в къщата. Мариета шетаеше в кухнята и къщата ухаеше на пържен бекон и царевични питки. Пийт я поздрави и седна на масата. Тя му наля кафе и той се зае да прегледа сутрешния вестник на Тюпълоу. От стария грамофон в дневната някакво сопрано оплакваше оперната си злочестина. Пийт често се питаше колко ли други хора в окръг Форд слушат опера.

Когато нахрани птиците си, Флори влезе през задната врата, поздрави брат си и седна срещу него. Нямаше прегръдки, нямаше прояви на обич. За познатите си семейство Банинг бяха затворени хора, лишени от топлинната и рядко даващи воля на някакви емоции. Беше вярно, но те не го правеха нарочно – просто така бяха възпитани.

Флори беше на четиресет и осем и беше преживяла един кратък и неприятен брак като млада. В техния край имаше малко разведени жени и поради това я гледаха снизходително, сякаш беше недъгава и може би покварена. Не че я беше грижа, ни най-малко. Тя имаше само няколко

приятелки и рядко напускаше дома си. Зад гърба ѝ често я наричаха Птичарката, и то съвсем не гальовно.

Мариета им поднесе дебели омлети с домати и спанак, царевични питки, намазани с масло, бекон и ягодово сладко. С изключение на кафето, захарта и солта всичко на масата идваше от тяхната земя.

– Вчера получих писмо от Стела – каза Флори. – Изглежда, добре се справя, само висшата математика я мъчи. Влекат я литературата и историята. На мен се е метнала.

Децата на Пийт трябваше поне веднъж седмично да пишат на леля си, която пък им пишеше най-малко два пъти седмично. Пийт не си падаше много по писмата и им беше казал да не си правят труда да пишат на него. Кореспонденцията с леля им обаче беше строго изискване.

– Нямам новини от Джоуел – съобщи Флори.

– Сигурно е зает. Още ли се среща с онова момиче?

– Вероятно. Твърде млад е за любовни увлечения, Пийт, трябва да поговориш с него.

– Няма да ме послуша. – Пийт отрязва парче от омлета си. – Искам само да се дипломира час по-скоро. Омръзна ми да плащам тези такси.

– Брането върви добре, нали? – попита Флори, която почти не беше докоснала храната си.

– Можеше и по-добре, пък и вчера цената пак падна. Тази година има прекалено много памук.

– Цената ту се покачва, ту пада, нали? Когато е висока, няма достатъчно памук, а когато е ниска, има твърде много. И в двата случая си прекаран.

– Май да.

Чудеше се дали да не предупреди сестра си какво предстои, но тя щеше да подскочи, да го умолява да не го прави и да изпадне в истерия. Неминуемо щяха да се скарат, а не се бяха карали от години. Убийството щеше да промени драстично живота на Флори, затова, от една страна, той я съжаляваше и изпитваше нужда да ѝ обясни решението си. От друга обаче, знаеше, че то не подлежи на обяснение, така че нямаше полза изобщо да опитва.

Трудно му беше да приеме мисълта, че може би за последен път се хранят заедно, но пък повечето неща, които правеше тази сутрин, бяха за последно.

Нямаше как да не поговорят за времето и те му отделиха няколко минути. Според прогнозата следващите две седмици щяха да са хладни и сухи, идеални за бране на памук. Пийт сподели познатите притеснения заради недостига на полски работници и тя му напомни, че той се оплаква от това постоянно. Вярно, че докато ядяха омлетите си предишната седмица, пак го тревожеше недостигът на берачи.

Пийт не беше ящен, а в днешния съдбовен ден – още по-малко. През войната беше гладувал и знаеше колко малко всъщност е нужно за физическото оцеляване. Слабото му тяло не натоварваше излишно краката. Той съдвка парче бекон, отпи от кафето си, отгърна още една страница и се заслуша как Флори оплаква техен братовчед, който бе починал на деветдесет – твърде рано според нея. Мисълта за смъртта и бездруго се въртеше в главата му, затова Пийт се запита какво ли ще напишат за него във вестника на Тюпълоу през следващите дни. Щяха да плъзнат истории, вероятно много, но той не желаше да привлича внимание. Ала беше неизбежно и сензацията го безпокоеше.

– Не ядеш много – отбеляза Флори. – И ми се струваш отслабнал.

– Нямам апетит – каза той.

– Колко пушиш?

– Колкото си искам.

Пийт беше на четиресет и три, но изглеждаше по-възрастен – поне според сестра му.

Гъстата му тъмна коса побеляваше над ушите, а на челото му се образуваха дълги бръчки. Енергичният млад мъж, заминал на война, бе остарял твърде бързо. Спомените и бремето му бяха тежки, но той не ги споделяше. Ужасът, който беше преживял, не беше тема за разговор, не и за Пийт.

Веднъж месечно се насилваше да попита сестра си как върви писането. През последното десетилетие няколко нейни стихотворения бяха публикувани в неособено из-

вестни литературни списания. Въпреки липсата на успех тя постоянно досаждаше на брат си, на децата му и на малкия си кръг от приятели с новостите около писателската си кариера. Не спираше да нарежда за своите „проекти“ или за някакви редактори, които много харесвали стиховете ѝ, но просто не намирали къде да ги публикуват, или за писмата, които ѝ пращали почитатели от цял свят. Почитателите ѝ изобщо не бяха много и Пийт предполагаше, че писмото от някаква заблудена душа в Нова Зеландия отпреди три години все още е единственото с клеймо от чужбина, което Флори бе получила.

Той не си падаше по поезията и се отказа напълно от нея, след като по принуда прочете стихотворенията на сестра си. Предпочиташе прозата, особено романите на авторите от Юга, най-вече на Уилям Фокнър, с когото се бе запознал преди войната на коктейл в недалечния град Оксфорд.

Днес сутринта нямаше време да говори за поезия. Беше изправен пред чудовищен и грозен избор, който не можеше нито да избегне, нито да отлага.

Избута чинията с недоядената храна и допи кафето си.

– Беше ми приятно, както винаги – каза той с усмивка и стана от масата.

Благодари на Мариета, облече си якето и си тръгна. Мак го чакаше на предните стълби. Флори излезе на верандата да го изпрати и докато се отдалечаваше, Пийт ѝ махна, без да се обръща.

Когато стъпи на черния път, той ускори крачка, за да преодолее сковаността след половинчасовото седене. Слънцето пресушаваше росата, натежалите памукови семенници бяха провиснали от стеблата и подканяха да бъдат обрани. Пийт продължи да крачи – самотник, чиито дни бяха преброени.

Нинева беше в кухнята, а на печката вреше последната тенджерка домати за консервиране. Той я поздрави, наля си прясно кафе и го отнесе в кабинета си, където седна на

бюрото и подреди документите си. Всички режийни разходи бяха платени. Всичките му банкови сметки бяха редовни. Извлеченията показваха, че разполага с доста средства. Написа кратко писмо на жена си, адресира го и залепи марка. Пъхна чекова книжка и няколко папки в едно куфарче и го остави до бюрото. От долното чекмедже извади своя револвер „Колт“ четиресет и пети калибър, провери дали всички гнезда са пълни и го пъхна в джоба на якето си.

В осем часа каза на Нинева, че отива в града, и я попита има ли нужда от нещо. Нямаше, затова Пийт слезе от предната веранда, следван от Мак. Отвори вратата на чисто новия си пикап форд и Мак скочи на мястото до шофьора. Кучето рядко пропускаше пътуване до града и днес нямаше да бъде по-различно, поне за него.

Домът на семейство Банинг, красива къща в неокOLONIAL стил, построена от родителите на Пийт преди финансовия крах през 1929 г., се намираще на шосе 18, южно от Клантън. То беше павирано наскоро с федерални средства. Местните бяха убедени, че Пийт е използвал влиянието си, за да осигури финансирането, но това не беше вярно.

Клантън се намираще на шест километра и половина и Пийт караше бавно, както винаги. Нямаше движение, само по някоя натоварена с памук каруца на път към магана. Няколко по-заможни фермери в окръга като Пийт притежаваха трактори, но в повечето случаи хората все още оряха, сядяха и превозваха реколтата с помощта на мулета. И всички беряха памука на ръка. „Джон Диър“ и Интърнешънъл Харвест Корпорейшън се опитваха да усъвършенстват механичните берачки, които някой ден уж щели да премахнат нуждата от толкова много ръчен труд, но Пийт се съмняваше. Не че имаше значение. Вече нищо нямаше значение – само онова, което му предстоеше сега.

Вягърът беше навял памук по банкета на шосето. Две чернокожи момчета със сънливи очи се мотаеха край тесен път през полето и му магнаха, докато се любуваха на пикапа му – един от двата форда в окръга, произведени същата

година. Пийт не ги удостои с внимание. Запали цигара и подметна нещо на Мак, докато влизаха в града.

Паркира до пощата и се загледа в потока пешеходци по площада пред съда. Искаше да избегне срещи с познати или с хора, които биха го разпознали, защото след убийството щяха да сервират банални наблюдения като „Видях го и не забелязах нищо необичайно“ или „Срещнах го пред пощата и май не беше на себе си“. Случеше ли се трагедия, хората, дори съвсем периферно свързаните с нея, бяха склонни да преувеличават своето участие и значение.

Пийт излезе от пикапа, отиде до пощенската кутия и пусна писмото до жена си. После отново потегли с пикапа, заобиколи сградата на съда и си представи смътно как ще изглежда сензационният процес срещу него. Щяха ли да го вкарват вътре с белезници? Щяха ли съдебните заседатели да му симпатизират? Дали адвокатите му нямаше да направят чудо и да го спасят? Твърде много въпроси без отговор. Мина покрай чайната, където адвокати и банкери се събираха сутрин на чаша горещо кафе и масленки, и се запита какво ли ще кажат те за убийството. Не ходеше в чайната, защото беше фермер и нямаше време за празни приказки.

Да си говорят каквото искат. Той не очакваше съчувствие нито от тях, нито от когото и да било в окръга. Пет пари не даваше за съчувствието, не търсеше разбиране, не възнамеряваше да обяснява деянието си. В момента беше войник със заповед за мисия, която трябва да изпълни.

Паркира на тиха уличка зад методистката църква. Слезе, поразтърпка се, вдигна ципа на якето си, каза на Мак, че се връща след малко, и закрачи към църквата, за чието построяване дядо му беше помогнал седемдесет години по-рано. Тя не беше далече и Пийт не срещна никого по пътя. По-късно никой нямаше да твърди, че го е видял.

Преподобният Декстър Бел бе дошъл в методистката църква в Клантън три месеца преди Пърл Харбър. Това беше четвъртото му назначение и ако не беше избухнала

войната, щеше да продължи да сменя църквите като всички методистки пастори. Те обикновено се задържаха в някоя църква само две години, най-много три, преди да ги преместят в следващата.

Преподобният Бел беше в Клантън от пет години и знаеше, че е само въпрос на време да го пратят другаде. За жалост, нареждането не пристигна навреме.

Той седеше на бюрото в кабинета си, в пристройка зад красивия храм, и както обикновено в сряда сутринта беше сам. Църковната секретарка работеше само три пъти седмично следобед. Пасторът беше приключил със сутрешните молитви, беше отворил аотираната си Библия и две книги върху бюрото и обмисляше следващата си проповед, когато някой почука на вратата му. Още преди да отговори, тя се отвори със замах и в стаята влезе Пийт Банинг, начумерен и целеустремен.

Изненадан от това нахълтване, Декстър смотолев:

– А, добро утро, Пийт.

Но преди да се изправи, Пийт измъкна дългоцевния си револвер и каза:

– Знаеш защо съм тук.

Декстър застина, вторачи се с ужас в оръжието и едва събра сили да попита:

– Какви ги вършиш, Пийт?

– Убил съм много хора на бойното поле, отче, до един храбри войници. Ти ще си първият страхливец.

– Недей, Пийт, не! – извика пасторът, вдигна ръце и залепи гръб на облегалката с облещени очи и зяпнала уста. – Ако е заради Лайза, мога да обясня. Моля те, недей!

Пийт направи още една крачка към него, прицели се и натисна спуська. Умееше да стреля с всякакви оръжия, с които в сражение беше убил незнайно колко хора, освен това ходеше на лов, откакто се помнеше. Първият изстрел прониза сърцето на Декстър, вторият също. Третият проникна в черепа му точно над носа.

Изстрелите отекнаха като артилерийски огън между стените на тесния кабинет, но само двама души ги чуха: съ-

пругата на Декстър, Джаки, която беше в свещеническият дом от другата страна на църквата и чистеше кухнята. По-късно тя описа звука като трикратно приглушено пляскане с ръце. В този момент нямаше представа, че чува изстрели. Не би могла да знае, че съпругът ѝ току-що е убит.

Хоп Пърдю чистеше църквата от двайсет години. Беше в пристройката, когато се разнесоха изстрелите и сякаш разтърсиха сградата. Той стоеше в коридора пред кабинета на пастора, когато вратата се отвори и Пийт излезе с револвер в ръка. Вдигна го, прицели се в лицето на Хоп и изглеждаше готов да стреля. Хоп се свлече на колене и проплака:

– Моля ви, господин Банинг, нищо не съм направил. Имам деца, сър.

Пийт свали револвера.

– Ти си добър човек, Хоп. Иди да съобщиш на шерифа.